

-Manifest-

Red de rechtshulp!

Een plan en oproep aan de politiek

DOOR GOEDE RECHTSBIJSTAND KRIJGEN WE EEN *BETERE SAMENLEVING* TERUG!

Nederlanders die rechtshulp nodig hebben maar dit niet kunnen betalen komen in aanmerking voor gefinancierde rechtsbijstand. Het gaat in circa 80-90% van de gevallen om mensen met een minimum inkomen. De sociale advocatuur helpt deze mensen met hoofd en hart! Het korten van huishoudelijke hulp voor ouderen, ontslag, de intrekking van een uitkering, de terugvordering van toeslagen of de oplegging van een boete, straf of maatregel, een dreigende vechtscheiding, ondertoezichtstelling van kinderen, gedwongen opsluiting, slechte huurpanden of aan te vechten ontruiming van woningen: goede rechtsbijstand van advocaten is essentieel om te voorkomen dat deze mensen dieper in de problemen komen met alle gevolgen en kosten van dien.

DE SOCIALE RECHTSHULP STAAT ONDER *HOGE DRUK!*

De overheid bezuinigt al ruim tien jaar fors op de vergoeding voor sociaal advocaten. Een sociaal advocaat besteedt meestal heel veel meer uren aan zaken dan vergoed worden. Dat blijkt uit het rapport van de Commissie van der Meer (2017) dat wetenschappelijk onderbouwd is met cijfers uit onafhankelijk onderzoek van het WODC. Daarmee verzaakt de overheid haar rechtsstatelijke plicht om haar tegenmacht op basis van *equality of arms* te organiseren. Dat klemt temeer nu diezelfde overheid in circa 60% van de toevoegingszaken wederpartij is van burgers die afhankelijk zijn van een goede advocaat.

HET IS *ONHOUDBAAR* GEWORDEN, DE RECHTZOEKENDE IS DE DUPE!

Jonge advocaten starten geen carrière meer in de sociale advocatuur. Het ontbreekt aan tijd en geld voor innovatie en opleiding bij de grotere sociaal advocatenkantoren om mensen op te leiden. Uiteindelijk is de rechtzoekende en de samenleving de dupe van dit ernstig achterstallig onderhoud. Het huidige beleid van de overheid leidt ertoe dat de sociale advocatuur ophoudt te bestaan waardoor de meest kwetsbare mensen met een laag inkomen en zeer beperkte zelfredzaamheid in de nabije toekomst geen goede rechtshulp meer kunnen krijgen. Het is van essentieel belang dat kwalitatief hoogwaardige sociaal advocaten die een specialistische praktijk voeren, hun werk kunnen blijven doen.

GOEDE RECHTSBIJSTAND WERKT *KOSTENBESPAREND* VOOR DE OVERHEID!

Onderzoek in Schotland heeft uitgewezen dat iedere euro die de overheid uitgeeft aan gefinancierde rechtsbijstand, wordt terugverdiend. Bij huurzaken bijvoorbeeld, geldt dat de overheid voor iedere euro investering in gefinancierde rechtsbijstand 11 euro bespaart!¹ De VSAN heeft om die reden meermaals gevraagd om een onderzoek naar de opbrengsten van het huidige stelsel in Nederland. Door louter naar kosten en niet naar opbrengsten te kijken handelt de overheid *penny wise*, maar *pound foolish*, zoals de Engelsen zeggen. De sociaal advocatuur is geen dure hobby van de rechtsstaat, maar voorkomt dat mensen van kwaad tot erger in de problemen raken, met persoonlijke ellende en onnodig hoge maatschappelijke kosten tot gevolg. Voor goede rechtsbijstand door gespecialiseerde sociaal advocaten krijgen we een betere samenleving terug.

NIET ALLEEN PRATEN!

Jaren van overleg en steeds weer nieuwe rapporten liggen achter ons. Al veel eerder hadden er initiatieven genomen moeten worden, maar wispelturig beleid zorgde voor telkens weer opnieuw overleg en nieuwe voorstellen.

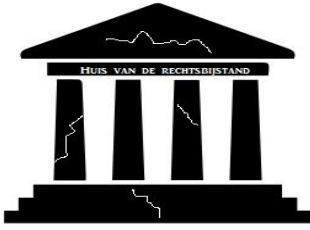
HET IS GENOEG GEWEEST!

De Vereniging Sociale Advocatuur Nederland (VSAN) heeft een plan met drie voorstellen aan de landelijke politiek onder het motto "Repareer eerst het dak, verbouw daarna pas het huis!":

- 1. Onmiddellijke BTW vrijstelling voor toevoegingszaken**
- 2. Verhoog kwaliteit en efficiency met een *preferred supplier* stelsel**
- 3. Bevorder constructieve samenwerking 1e en 2e lijn binnen het toevoegingsstelsel en voorkom daarmee onnodige procedures**

¹ Onderzoek: "[Social Return on Investment in Legal Aid](#)", Law Society of Scotland 2017

VSAN PLAN herstel achterstallig onderhoud

Repareer eerst het dak, verbouw daarna pas het huis

Het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand kan en moet beter. De VSAN is bereid zich hiervoor in te zetten, wel onder een voorwaarde: zolang het huidige stelsel bestaat, moeten sociaal advocaten loon naar werken krijgen. Het in 2017 verschenen rapport van de commissie-Van der Meer heeft aangetoond dat advocaten circa 28% van de gewerkte uren niet betaald krijgen. Het tarief voor die uren is bovendien in 2015 verlaagd en bevroren tot en met 2018. Tegelijkertijd vraagt de overheid extra investeringen van advocaten om te voldoen aan strenge eisen op het gebied van kwaliteit, innovatie, opleiding en specialisatie. Dit is door de beroepsgroep niet langer op te brengen en het huis van de rechtsbijstand is na jaren achterstallig onderhoud uitgewoond. De commissie-Van der Meer heeft becijferd dat er 127 miljoen euro per jaar nodig is om het tekort aan te vullen. De VSAN roept de politiek op om hiervoor de noodzakelijke de budgettaire ruimte te vinden.

Onmiddellijke BTW vrijstelling voor toevoegingszaken

De VSAN pleit voor een vrijstelling van het BTW tarief op gefinancierde rechtsbijstand. Een advocaat is momenteel 21% BTW verschuldigd over het totale bedrag van de diensten die hij heeft geleverd in toevoegingszaken. Dit betekent dat een advocaat dus zowel over de bijdrage die hij van de Raad voor Rechtsbijstand (RvR) ontvangt, als over de eigen bijdrage van de cliënt BTW moet afdragen. Een BTW vrijstelling voor toevoegingszaken is eenvoudig uitvoerbaar en politiek verdedigbaar, immers toevoegingszaken zijn vergelijkbaar met bijvoorbeeld de huurtoeslag, zorgtoeslag en de kinderopvangtoeslag die zijn bedoeld voor verantwoorde huisvesting, goede zorg en toegankelijkheid van de kinderopvang. De gesubsidieerde rechtsbijstand is bedoeld voor verantwoorde, goede en toegankelijke juridische ondersteuning aan mensen in de knel als dat noodzakelijk is.

Verhoog kwaliteit en efficiency met een *preferred supplier* stelsel

Rechtsbijstand verlenen door sociaal advocaten aan on- en minvermogenden is een vak. Het vergt opleiding, ervaring, sociale vaardigheden en vooral goede contacten met collega-hulpverleners, zoals sociaal raadslieden, schuldhulpverleners, Bureaus Jeugdzorg, reclassering, enz. De VSAN pleit voor een *preferred supplier* stelsel met ervaren specialisten, die zich bewezen hebben in dit werkveld. Voorkom dat onjuist opgeleide advocaten toevoegingszaken doen. Maak samen met de VSAN en Nederlandse Orde van Advocaten door goede voorlichting aan doorverwijzers inzichtelijk welke specialisaties rechtsbijstandverleners hebben, met welke zaken ze zich bezighouden en verwijz via het Juridisch Loket rechtzoekenden zoveel mogelijk door naar deze specialisten. Ontwikkel een digitaal verwijzingssysteem zodat de capaciteit en kwaliteit van gespecialiseerde kantoren ten volle benut wordt en er geen perverse prikkel kan ontstaan uit voornamelijk bedrijfseconomische motieven. Dit bespaart de overheid kosten en verhoogt de kwaliteit en effectiviteit van rechtsbijstandverlening aanzienlijk.

Maak samenwerking tussen 1e en 2e lijn mogelijk binnen het toevoegingsstelsel

Voordat mensen met juridische problemen voor hulp bij een advocaat komen zijn ze vaak al door tal van instanties gezien. Ze verschijnen in de administratie van het CJIB, hebben misschien al bezoek gehad van een deurwaarder, of ze hebben zich gemeld bij het Juridisch Loket, sociaal raadslieden, een wijk- of buurtteam. Het zou jammer zijn van het geld en de middelen om allerlei nieuwe instanties te bedenken die rechtsbijstand beter moeten maken. De VSAN pleit voor intensieve samenwerking, transparantie en adequate inzet van de juiste hulpverleners voor het juiste probleem. Breng partijen samen om vroegtijdig de beste oplossing voor het probleem te kiezen. Laat eerste- en tweedelijns rechtsbijstandverleners deelnemen aan een landelijk signaleringsoverleg met bestuursorganen over vragen als: waar verwachten jullie procedures over? Is er bereidheid om vergelijkbare zaken te schikken? Het samenbrengen van alle partijen die nu volgens hun eigen logica handelen, voorkomt mogelijk onnodige procedures en vergroot de mogelijkheden op een buitengerechtelijke oplossing van conflicten.